

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา การดำเนินงานและปัญหาการบริหารงานวิชาการในภาวะความไม่สงบของผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ในปีการศึกษา 2553 ในบทนี้เป็น การเสนอกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เครื่องมือวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการ วิเคราะห์ข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือผู้อำนวยการ โรงเรียนจำนวน 16 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยผู้วิจัยมุ่งเลือก ผู้อำนวยการ โรงเรียนเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งมีพื้นฐานประสบการณ์การบริหาร โรงเรียนอย่างน้อย 3 ปี เพศชายจำนวน 8 คน เพศหญิงจำนวน 8 คน และขนาดของ โรงเรียนที่มีความแตกต่างกัน

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้อำนวยการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปัตตานี เขต 1

โรงเรียน	เพศ	ที่ตั้งของสถานศึกษา	ขนาดของสถานศึกษา	ประสบการณ์การบริหาร
ปัตตานี1	หญิง	ในเมือง	เล็ก	4
ปัตตานี2	หญิง	ในเมือง	กลาง	6
ปัตตานี3	หญิง	ในเมือง	กลาง	3
ปัตตานี4	ชาย	ในเมือง	ใหญ่	19
ปัตตานี5	ชาย	นอกเมือง	เล็ก	5
ปัตตานี6	ชาย	นอกเมือง	กลาง	11
ปัตตานี7	หญิง	นอกเมือง	กลาง	5
ปัตตานี8	ชาย	นอกเมือง	ใหญ่	17
ปัตตานี9	หญิง	นอกเมือง	กลาง	5

ตาราง 1 (ต่อ)

โรงเรียน	เพศ	ที่ตั้งของสถานศึกษา	ขนาดของสถานศึกษา	ประสบการณ์การบริหาร
ปัตตานี10	หญิง	นอกเมือง	กลาง	5
ปัตตานี11	ชาย	นอกเมือง	กลาง	3
ปัตตานี12	ชาย	นอกเมือง	ใหญ่	9
ปัตตานี13	หญิง	นอกเมือง	เล็ก	3
ปัตตานี14	ชาย	นอกเมือง	กลาง	5
ปัตตานี15	ชาย	นอกเมือง	กลาง	4
ปัตตานี16	หญิง	นอกเมือง	ใหญ่	22

จากตาราง 1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 16 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีพื้นฐานประสบการณ์การบริหาร โรงเรียนส่วนใหญ่มีประสบการณ์บริหารไม่ถึง 10 ปีมีจำนวน 12 โรงเรียน ส่วนผู้บริหารที่มีประสบการณ์บริหารมากกว่า 10 ปีมีจำนวน 4 โรงเรียน เป็นเพศชายจำนวน 8 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นเพศหญิงจำนวน 8 คน ที่ตั้งของสถานศึกษาประกอบด้วยโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองจำนวน 4 โรงเรียน โรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตอำเภอเมืองจำนวน 12 โรงเรียน จะแบ่งขนาดโรงเรียนออกเป็นโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 4 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 8 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 4 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview Protocol) โดยมีขอบเขตของข้อคำถามที่มุ่งเน้นศึกษาการดำเนินงานและปัญหาการบริหารงานวิชาการในภาวะความไม่สงบของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 1 ซึ่งแบบสัมภาษณ์จะประกอบด้วย

ตอนที่ 1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ชื่อ-สกุล ผู้อำนวยการโรงเรียน เพศ อายุ ประสบการณ์ทำงาน ประสบการณ์บริหาร จำนวนครู จำนวนนักเรียนในโรงเรียน วุฒิการศึกษา

ตอนที่ 2. ข้อมูลการสัมภาษณ์บริหารงานวิชาการในภาวะความไม่สงบของผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วยการบริหารงานวิชาการ 5 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การ

พัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศการศึกษาซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ การดำเนินงานในการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาและบริบทที่เกี่ยวข้อง การประชุมชี้แจงเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา การประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นและปัญหาอะไรบ้างในการพัฒนาหลักสูตรในภาวะความไม่สงบ

2.2) ด้านการพัฒนาระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ การดำเนินงานในการส่งเสริมการทำแผนการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน การส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดี และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การส่งเสริมให้จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมให้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการจัดนิเทศการเรียนการสอน การส่งเสริมการพัฒนาครู และปัญหาในการพัฒนาระบวนการเรียนรู้ของครู

2.3) ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน ได้แก่ การดำเนินงานในการกำหนดการวัดผลและประเมินผล การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและการประเมินผล การส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเรื่องการวัดผลและประเมินผล และปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล

2.4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การดำเนินงานในการส่งเสริมการวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ การส่งเสริมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการเผยแพร่ผลงานการวิจัย การให้ขวัญและกำลังใจแก่ครูผู้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และปัญหาเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาวะความไม่สงบ

2.5) ด้านการนิเทศการศึกษา ได้แก่ การดำเนินงานในการดำเนินงานในการจัดระบบนิเทศการเรียนการสอน การประเมินผลกระบวนการนิเทศการเรียนการสอน การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์จากจัดระบบนิเทศและปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือเชิงคุณภาพที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview Protocol) ที่สร้างขึ้นตามขั้นตอนต่อไปนี้

1) ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ จากตำรา เอกสาร วารสาร สิ่งตีพิมพ์ และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม

2) ศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมเนื้อหาเรื่อง การบริหารงานวิชาการในภาวะความไม่สงบของผู้อำนวยการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 ปีการศึกษา 2553

3) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบและแนะนำให้ปรับปรุงแก้ไข ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4) นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับแก้ไขเรียบร้อยแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบ ความถูกต้องเหมาะสม ความครอบคลุมของประเด็นเนื้อหา และให้คำแนะนำสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น (ได้แก่การปรับข้อความให้น้อยลงเพราะไม่ควรใช้เวลาในการสัมภาษณ์นานจนเกินไปและการปรับข้อความข้อความให้ชัดเจนเข้าใจยิ่งขึ้น)

5) นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำไปใช้สัมภาษณ์

6) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาบันทึกในแบบสัมภาษณ์

7) ตรวจสอบข้อมูลการสัมภาษณ์ โดยผู้อำนวยการ โรงเรียนที่ให้สัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวผู้วิจัยจาก ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแนะนำตัวเบื้องต้นแก่กลุ่มตัวอย่างพร้อมบอกวัตถุประสงค์ของการวิจัยตลอดจนการขออนุญาตในการสัมภาษณ์ โดยกำหนดวัน เวลา สถานที่ที่สะดวก

2. ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview Protocol) ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในภาวะความไม่สงบของผู้อำนวยการ โรงเรียนก่อนสัมภาษณ์ผู้วิจัยมีแนวทางปฏิบัติดังต่อไปนี้

- 1) แนะนำตนเองแก่ผู้ถูกสัมภาษณ์
- 2) สร้างบรรยากาศด้วยการสนทนาทักทายด้วยอัธยาศัยยินดี
- 3) บอกวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์พร้อมทั้งให้คำสัญญาว่าจะเก็บเป็นความลับ
- 4) จดบันทึก และใช้เครื่องบันทึกเสียงสำหรับผู้ถูกสัมภาษณ์ที่อนุญาต
- 5) ใช้คำถามที่เตรียมไว้ล่วงหน้า เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์
- 6) ตั้งใจฟังการตอบคำถามของผู้ถูกสัมภาษณ์
- 7) จดบันทึกข้อมูลตามความเป็นจริงและจดเฉพาะใจความสำคัญ

- 8) รับประทานอาหารที่การสัมภาษณ์ ให้สมบูรณ์หลังจากการสัมภาษณ์เสร็จสิ้นในที่
- 9) รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากข้อมูลการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview Protocol) นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) 4 ขั้นตอนตามลำดับคือ

- 1) การกำหนดวิธีการที่ใช้วิเคราะห์ โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แต่ละด้าน ให้ได้ข้อความรู้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 2) จัดระบบจำแนกข้อมูล คือ วิธีการจัดหมวดหมู่ข้อมูล ความรู้ต่างๆ ที่ได้จาก การสัมภาษณ์แต่ละด้าน แต่ละข้อย่อยออกเป็นหมวดหมู่
- 3) เชื่อมโยงข้อมูลกลุ่มต่างๆ เข้าด้วยกัน คือการนำข้อมูลมาสร้างความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันโดยใช้ข้อความภาษาที่เป็นเหตุเป็นผล
- 4) นำเสนอผลการวิเคราะห์ โดยการนำข้อความรู้ที่ได้จากการสัมภาษณ์ที่ทำการเชื่อมโยงข้อมูลแล้ว นำมาเสนอผลการวิเคราะห์ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ใน การวิจัย